

**MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULUNUN 28
OCAK 2014 TARİHLİ KARARLARI ÜZERİNE
BİR DEĞERLENDİRME**

DR. MEVLÜT TATLIYER

KIRKLARELİ-2014

**Kırklareli Üniversitesi
Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi**

**MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULUNUN 28
OCAK 2014 TARİHLİ KARARLARI ÜZERİNE
BİR DEĞERLENDİRME**

HAZIRLAYAN

DR. MEVLÜT TATLIYER

Adres: Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi
Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
B Blok Kat 3 Oda No: 17 Kırklareli / Türkiye

Tel: 0 288 246 17 09 - 2124

Fax: 0 288 246 17 71

E-Posta: kesam@kirkclareli.edu.tr

Web: <http://kesam.kirkclareli.edu.tr>

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi
Değerlendirme Notu: 2014-01

© Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi yayınlarının tüm hakları mahfuzdur. Kaynak gösterilerek yayınlanabilir.

M. Tatlıyer. (2014). *Merkez Bankası Para Politikası Kurulunun 28 Ocak 2014 Tarihli Kararları Üzerine Bir Değerlendirme*. Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi Değerlendirme Notu: 2014-01, Kırklareli.

ÖZGEÇMİŞ

2007'de İstanbul Teknik Üniversitesi İşletme Mühendisliği bölümünden mezun oldu. 2010 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde Finansal Ekonomi alanında yüksek lisansını, 2014 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat anabilim dalında doktora eğitimini tamamladı. 2010 yılından beri Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Teorisi bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapan Dr. Mevlüt Tatlıyer, uluslararası iktisat ve iktisat politikası alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

KESAM DEĞERLENDİRME NOTU

Değerlendirme Notu: 2014-01

29/01/2014

MERKEZ BANKASI PARA POLİTİKASI KURULUNUN 28 OCAK 2014 TARİHLİ KARARLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Mevlüt TATLIYER

Araştırma Görevlisi

tatliyer@klu.edu.tr

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu 28 Ocak 2014'te aldığı kararlar çerçevesinde gecelik borç verme faiz oranını % 7.75'ten % 12'ye, piyasa yapıcısı bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkanı faiz oranını % 6.75'ten % 11.5'e, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını da % 4.5'ten % 10'a yükseltmiştir. Öte yandan, Merkez Bankası bundan sonra piyasaları gecelik borçlanma faiz oranı yerine, haftalık repo faiz oranından fonlamaya karar vermiştir. Merkez Bankası'nın bu çerçevede faiz oranlarını önemli ölçüde arttırarak güçlü bir parasal sıkılaşılmaya gittiği görülmektedir ki alınan bu radikal kararların Türkiye ekonomisi ve finansal piyasaları üzerinde önemli bir etkisinin olacağı açıktır.

Bilindiği gibi Türkiye'de son dönemlerde yaşanan siyasi çalkantılar neticesinde risk priminde önemli düzeyde bir artış gerçekleşmiş ve bunun neticesinde de TL keskin bir şekilde değer yitirmiştir. MB ise bu gelişmeler ışığında 2010'dan beri yaptığı gibi konvansiyonel olmayan bir para politikası duruşu sergileyerek 21 Ocak 2014 tarihindeki Para Politikası Kurulunda aldığı kararlar doğrultusunda faiz oranlarını değiştirmemiş, bunun yerine *ek parasal sıkılaşılmaya* giderek gerek görülen günlerde bankalar arası piyasadaki faiz oranlarının % 7.75 yerine % 9 civarında oluşmasını sağlamaya çalışacağını beyan etmiştir.

MB'nin 21 Ocak'ta aldığı kararlar TL'deki değer düşüşünü durdurmaya yetmemiş, TL hızlı bir şekilde değer yitirmeye devam etmiştir. Bu çerçevede, siyasi çalkantılar başlamadan önceki yaklaşık üç aylık dönemde 2 TL merkezli dar bir bantta inişli çıkışlı bir grafik izleyen ABD doları siyasi çalkantıların yaşanmaya başlamasıyla birlikte yükselişe geçmiştir. 20 Ocak'ta 2.21 TL'ye kadar yükselen ABD doları MB'nin 21 Ocak tarihli Para Politikası Kurulunda aldığı kararlar neticesinde hızlı bir şekilde yükselerek 2.34 TL düzeyine kadar çıkmıştır. Böylece yaklaşık bir buçuk aylık süre içinde TL'deki değer kaybı tam % 13 düzeyinde olmuştur.

Bunun üzerine MB 28 Ocak'taki Para Politikası kurulunda, uyguladığı konvansiyonel olmayan para politikası stratejisini terk etmiş, operasyonel çerçeveyi sadeleştireceğini ifade ederek ortodoks para politikasına geri döndüğünü beyan etmiştir. Bu çerçevede de MB faiz oranlarını önemli ölçüde yükselterek daraltıcı bir para politikasını uygulamaya koymuştur.

MB'nin 28 Ocak gecesi açıkladığı bu kararlar etkisini hızlı bir şekilde göstermiş, TL önemli ölçüde değer kazanmaya başlamıştır. Bu bağlamda, ABD doları bir saat içerisinde 2.17 TL civarına kadar düşerken Avro da 3 TL'nin altına inmiştir.

Fed'in 2013'te ekonomik gelişmelere göre parasal genişleme uygulamasını kademeli olarak kaldıracağını beyan etmesiyle birlikte dünyada bol likidite döneminin sona ermeye başladığına yönelik bir algının ortaya çıkması sonucunda gelişmekte olan ülkelerden belirli düzeyde sermaye çıkışı olmuş ve bu ülkelerin para birimleri değer yitirmeye başlamıştır. TL de bu süreçte diğer gelişmekte olan ülkelere paralel olarak değer yitirmiştir. MB ise bu noktada bekle-gör politikasını izleyerek herhangi bir radikal karar almaktan kaçınmıştır.

ABD ekonomisinin istenilen düzeyde iyileşme gösteremediği, Avrupa ülkelerinin de ekonomik görünümünün bozuk olduğu ve Türkiye'nin 2014'te % 3'ler düzeyinde ekonomik büyüme sağlamasının beklendiği bir iklimde MB'nin daraltıcı para politikası uygulayarak ekonomiyi bir resesyona sürüklemekten çekinmiş olduğu açıktır. Bununla birlikte 2013 Aralık'ta başlayan ve halen süren siyasi çalkantıların, TL'nin daha da değer yitirmesine yol açarak MB için parasal sıkılaştırma uygulamaktan başka bir çıkar yol bırakmadığı görülmektedir. Bu noktada vurgulanması gereken husus da şudur: Siyasi çalkantılar yaşanmaya başlamadan önce TL diğer gelişmekte olan ülkelerin para birimleri ile benzer şekilde bir hareket içerisindeyken, siyasi çalkantıların yaşanmaya başlaması ile birlikte TL ile söz konusu diğer para birimleri arasında önemli düzeyde bir ayrışma yaşanmaya başlamıştır. Bu durum da Türkiye'nin bu süreçte risk priminin önemli düzeyde arttığını göstermektedir.

MB'nin aldığı bu keskin kararların Türkiye ekonomisi üzerinde önemli etkilerinin olacağı muhakkaktır. Öncelikle, faiz oranlarının önemli ölçüde yükselmesi kredi faizlerini de önemli ölçüde arttıracaktır. Bu çerçevede 28 Ocak'tan 29 Ocak'a kredi faiz oranlarında da yaklaşık % 10'luk bir artış olduğu görülmektedir. Uygulanan sıkı para politikası da bu bağlamda kredi talebinde belirli düzeyde düşüşe yol açacak ve reel ekonomi üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkacaktır.

Öte yandan, MB'nin faiz oranlarını önemli ölçüde yükseltmesi TL üzerindeki baskıyı önemli ölçüde hafifleterek TL'nin değerinin siyasi çalkantılar yaşanmadan önceki seviyelerine dönmesine zemin hazırlayacağı söylenebilir. Bununla birlikte, yaşanacak yeni siyasi ve ekonomik gelişmelerin TL'nin kısa vadedeki değeri üzerinde önemli etkilerinin olacağı da belirtilmelidir. TL'nin değerinin orta vadeli değerine dönerek greceli

olarak istikrar kazanması durumunda ekonomik belirsizlikler azalacak ve Türkiye ekonomisi bundan olumlu bir şekilde etkilenecektir. Öte yandan, TL'nin istikrarlı bir grafik çizmemesi durumunda da yaşanacak belirsizliklerin reel ekonomi üzerinde olumsuz etkileri olacaktır.

Siyasi belirsizliklerin azalması ve kontrol edilebilecek bir seviyeye gerilemesi ve TL'nin istikrarlı bir seyir izlemesi durumunda 2014 yılını Türkiye ekonomisi en az hasarla atlatabilecektir.

Öte yandan parasal sıkılaştırmanın reel ekonomi üzerinde ne gibi etkilere yol açacağı şu noktada belirsiz olmakla birlikte faiz artırımını yaşanmadan önce de Türkiye'de iç talebin durağan bir görünüm sergilemesi parasal sıkılaştırma ile birlikte iç talebin daha da durağanlaşacağını ve böylece 2014'te ekonomik büyümenin daha da düşük gerçekleşeceğini gösterir niteliktedir.

Faiz artırımını ile birlikte iç talep daha da durağanlaşacak olmakla birlikte, söz konusu ekstra durağanlaşmanın ekonomi zaten potansiyel üretim düzeyinin oldukça altında bulunduğundan dolayı iç talebin üzerinde sınırlı bir etkiye sahip olması da ihtimal dâhilindedir.

2014'ün önemli düzeyde belirsiz bir yıl olacak olması parasal sıkılaştırmanın ekonomi üzerinde ne gibi etkilere sahip olacağının tahmin edilmesini zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye ekonomisinin 2014 ekonomik büyüme beklentisinin % 2-2.5 civarında gerçekleşmesi olası görünmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Tarihçe

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi, 12 Ocak 2012 tarihinde Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı bir birim olarak kurulmuştur.

Merkezin Amacı

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi; başta Kırklareli olmak üzere Trakya Bölgesi'nde ve Türkiye'de köklü bir bilimsel araştırma geleneğini yerleştirmeyi, ulusal ve uluslar arası konularda siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal ve hukuki nitelikli bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmayı, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak projeler yürüterek bilgi birikiminin oluşturulması ve paylaşılmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Merkezin Çalışmaları

Kırklareli Üniversitesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi en başta üniversitemiz öğrencileri için, daha sonra Kırklareli, Trakya bölgesi, Türkiye ve en nihayetinde de tüm dünyaya yararlı olabilecek araştırma projeleri gerçekleştirmek ve konferanslar düzenlemek yoluyla üniversitenin bilgi birikimini güncel ve değişen ihtiyaçlara yanıt verir biçimde halkla paylaşarak, üniversite ile içinde yer aldığı toplumu bağlayan bir köprü vazifesi görecektir.

Merkezimiz bünyesinde kurulan, Sosyal Politika Araştırmaları, Yoksulluk Araştırmaları, Demografi Araştırmaları, İktisat Politikası Araştırmaları, Para Politikası Araştırmaları, Finans Araştırmaları, Bölgesel Araştırmalar, Endüstri İlişkileri Araştırmaları, Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları ve Sivil Toplum Araştırmaları birimleri ile Merkezin amaçları doğrultusunda düzenli veya düzensiz ulusal ve uluslararası nitelikte seminer, konferans, açık oturum, panel ve benzeri etkinlikler düzenlemek, süreli ve süresiz yayınlar yapmayı hedefliyoruz.

**Ekonomik ve Sosyal
Araştırmalar
Uygulama ve
Araştırma Merkezi
Müdürlüğü**

kesam@kirkclareli.edu.tr

<http://kesam.kirkclareli.edu.tr>

